

Klima- og miljødepartementet
Klima- og energiseksjonen
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

postmottak@kld.dep.no

Dato: 20.12.2016

Høring – Rapport fra ekspertutvalget for grønn konkurransekraft

Norsk olje og gass viser til høringsinvitasjon fra Klima- og miljødepartementet vedrørende "Grønn konkurransekraft - rapport fra regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft".

Olje- og gassnæringen er uten sammenlikning Norges største og viktigste næring når det gjelder verdiskaping og inntekter til samfunnet. Den er utviklet på bakgrunn av store naturgitte ressurser og forvaltet gjennom bred politisk enighet om at den skal komme hele samfunnet til gode. Mindre enn halvparten av de forventede ressursene er så langt utnyttet, og næringen vil kunne tjene landet godt i generasjoner framover hvis den utvikles og forvaltes med klokskap. Når verden nå står foran store endringer i sin energiforsyning som følge av klimaendringene, er det spesielt viktig for Norge å sikre at dette skjer uten at potensialet for verdiskaping og velstand som følger av olje- og gassnæringen blir skadelidende, og uten tap av arbeidsplasser og kompetanse. De endringene som landet står foran må ikke føre til en forsert nedbygging av oljesektoren, men i stedet skje gjennom videreutvikling av olje- og gassnæringen i en stadig mindre klimabelastende retning, og ved å bygge på den verdensledende teknologien og kompetansen som næringen besitter.

Norsk olje og gass mener at regjeringens ekspertutvalg har lagt for stor vekt på behovet for nedbygging og begrensninger av olje- og gassvirksomheten, og ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til verdiskapingen og velstanden næringen bidrar med i sin rapport.

Vårt hørings svar er basert på rapportens generelle innretning når det gjelder olje- og gassnæringens rolle, men i hovedsak basert på utvalgets fire anbefalinger relatert til petroleumsbransjen på side 65 i rapporten.

Våre hovedkommentarer er:

- Norsk olje og gass er enige i anerkjennelsen av klimaambisjonene som ble etablert i Paris. For å realisere disse ambisjonene er det avgjørende med felles innsats på tvers av landegrensler og næringer.
- Hovedvirkemiddelet for å regulere klimagassutslipp bør ikke være å redusere produksjonen av olje og gass i ett land, men ved å prise utslipp av klimagasser. Norsk petroleumssektor er allerede med i EUs kvotemarked som omfatter industri på land og offshore, og som har som mål å redusere samlede utslipp med 43 % fra 2005 til 2030. I tillegg til kvoteprisen til EU betaler petroleumssektoren en norsk CO₂-avgift slik at den samlede CO₂-kostnaden per tonn er på over 500 kroner, høyere enn noen annen næring. Norske myndigheter bør være aktive pådrivere for å fremme pris på utslipp av klimagasser som hovedvirkemiddel for klimapolitikken og argumentere for at denne skal omfatte flest mulige næringer og land.
- Selv når verden skal nå sine klimamål vil det være rom for, og behov for, en betydelig mengde olje og gass i tiårene fremover. Produksjonen fra eksisterende felt faller mye hvert år og det vil derfor være stort behov for nye olje- og gassinvesteringer for å sikre et tilstrekkelig produksjonsnivå. Dagens lave investeringsnivå vil kunne gi globalt underskudd av olje om få år.
- Det er et betydelig gjenværende verdiskapingspotensial på norsk sokkel. Stabile fiskale forhold er helt avgjørende for å realisere dette. Det er ikke grunnlag for å hevde at investeringer som er ulønnsomme før skatt vil kunne besluttes fordi de gjennom skattesystemet vil bli lønnsomme for selskapene etter skatt. Det motsatte er langt mer sannsynlig, altså at enkelte investeringer som er lønnsomme før skatt ikke gjennomføres. Det er krav om at alle planer for utbygging og drift (PUD) skal inkludere lønnsomhetsanalyser både før og etter skatt.
- Norsk petroleumsbransje har utslipp per produsert enhet som er på under halvparten av det som er rapportert globalt og har lavest utslipp når man ser på utslipp fra produksjon helt fram til sluttbruk. Norsk sokkel er også i særstilling i forhold til andre petroleumsproduserende land ved at næringen rapporterer alt av utslipp til luft og vann til norske miljømyndigheter. Å begrense norsk petroleumsproduksjon vil bety at denne produksjonen erstattes av annen produksjon med høyere utslipp.
- Karbonpriser og -risiko er allerede godt ivaretatt i selskapenes lønnsomhetsanalyser og i planer for utbygging og drift. Forventningene om fremtidige klimareguleringer og CO₂-priser tas hensyn til i oljeselskapenes vurdering av fremtidig etterspørsel og de derav følgende prisbaner. Både prisbanene for olje og gass og de direkte karbonkostnadene i produksjon inngår i lønnsomhetsanalysene i planer for utbygging og drift. Risiko for avvik ivaretas gjennom standard prissensitiviteter.
- Rapporten foreslår at deler av forskningsmidlene fra forskning- og teknologiordningen (FoT) skal øremerkes klimarettet forskning. Norsk olje og gass mener dette ikke er hensiktsmessig både fordi det er viktig å beskytte innsatsen innen kjerneområdene og fordi selskapene både i egen regi og gjennom deltakelse i felles bransjeprojekter med offentlig delfinansiering benytter en vesentlig

andel av FoT-midlene til forskning med positive klimaeffekter. Det kan dog presiseres at FoT-ordningen skal kunne omfatte teknologier innen karbonfangst og -lagring (CCS), samt offshore kraftforsyning, der slik forskning og utvikling er relevant for norsk sokkel.

- Ulike teknologier og verdikjeder for CCS har potensiale til å bidra mye til verdens klimamål. Petroleumsnæringen vil ha en nøkkelrolle i den videre utviklingen av CCS basert på sin lange erfaring med lagring av CO₂ i geologiske formasjoner på norsk sokkel. Norske myndigheter har en viktig rolle i å tilrettelegge for fullskala verdikjeder.
- Vi mener at potensialet i omdannelse av naturgass til hydrogen bør utredes, da dette kan ha potensiale til å eliminere utslipp fra desentralisert energibruk, f.eks. oppvarming av husholdninger og næringsbygg eller i transportsektoren (shipping, varetransport mv).

Når det gjelder utvalgets fire anbefalinger relatert til petroleumsbransjen har vi følgende særlige kommentarer:

Anbefaling nr 1

«Regjeringen bør vurdere hvordan et strengere klimaregime endrer risikoen knyttet til petroleumsvirksomheten.

Regjeringen bør vurdere behovet for endringer i petroleumsregimet for å sikre at fellesskapet ikke tar økende risiko i et marked med økende etterspørselsusikkerhet. Gitt den omstillingen Norge skal gjennom, og behovet for flere ben å stå på, bør staten vurdere nøye hvor dens høye risikobærende evne best benyttes.»

Vi vurderer det slik at teksten under (s 63-64 i rapporten) er med på å klargjøre og utdype ekspertutvalgets anbefaling og denne vil imøtekommes som del av vårt hørings svar.

«Ifølge Finansdepartementet er selskapenes andel av investeringene etter skatt om lag 12 prosent, mens selskapene i et nøytralt petroleumsskatteregime ville ha dekket om lag 25 prosent av investeringskostnaden. Skatteutgiften knytter seg delvis til raske avskrivninger i ordinær selskapskatt, men hovedsakelig til høye investeringsfradrag i særskatten (avskrivning, friinntekt og rentefradrag). Grønn skattekommisjon påpeker at skattereglene kan påvirke aktiviteten i oljesektoren og anbefaler at «skatteutgifter og skattesanksjoner ved petroleumsvirksomheten bør fjernes for å unngå at samfunnsøkonomisk ulønnsomme investeringer gjennomføres og sikre at den negative miljøpåvirkningen av oljeutvinning på norsk sokkel ikke blir større enn nødvendig» (vår understreking).

Vi deler således vårt svar i tre, a) Etterspørselsusikkerhet, b) risiko for å gjennomføre samfunnsøkonomisk ulønnsomme investeringer og c) sikre at den negative miljøpåvirkningen av oljeutvinning på norsk sokkel ikke blir større enn nødvendig.

a) Etterspørselsusikkerhet

Fossile brensler utgjør i dag over 80 prosent av verdens energiforsyning. For å lykkes med verdens klimamål må denne andelen reduseres i tiårene fremover, men det internasjonale energibyrået (IEA) har vist at det er mulig å nå togradersmålet med en olje- og gassandel på over 40 prosent i 2050. I IEAs togradersscenario vil gassforbruket i 2040 være høyere enn i dag mens oljeforbruket forventes å være 12-13 prosent lavere. Kull er den fossile energibæreren som gir høyest CO₂-utslipp per levert energienhet og kullforbruket antas i dette scenarioet å bli halvert frem mot 2040.

Dagens olje- og gassfelt har en betydelig produksjonsnedgang over tid. IEA anslår denne nedgangen til å være på cirka 6 prosent årlig. Det betyr at det selv i en fremtid med flat utvikling eller lavere etterspørsel etter olje og gass må letes og investeres mye for å dekke fremtidig etterspørsel. IEA forventer et stort underskudd i løpet av få år dersom ikke lete- og utbyggingsaktiviteten tar seg opp i løpet av 2017. Både IEA og EU er tydelige på at Norge er en svært viktig og pålitelig leverandør med lave klimagassutslipp i sin produksjon og at det er viktig at vi leter og bygger ut ny produksjon for å opprettholde vår leveranseevne.

Norsk olje- og gassnæring ser et betydelig gjenværende verdiskapingspotensiale på norsk sokkel og minner om at kun cirka halvparten av de forventede utvinnbare ressursene er utvunnet så langt. I likhet med ekspertutvalget for grønn konkurransekraft tror vi imidlertid at verdens klimaambisjoner vil føre til endringer både på tilbudssiden og i etterspørselen på lengre sikt. Økende karbonpriser vil gi både økte produksjonskostnader og redusert etterspørsel relativt til et referansescenario uten slik innstramming. Redusert etterspørsel vil bety at priser som realiseres for produsenter av olje og gass vil reduseres relativt til referansescenarioet og at kostnader vil avgjøre hvilke produsenter som vil være konkurransedyktige.

Som dagens lave olje- og gasspriser vitner om er olje- og gassvirksomhet en syklisk bransje på linje med andre råvaremarkeder. Det er imidlertid verdt å merke seg at IEA i sitt togradersscenario anslår 80 USD fatet som en sannsynlig likevektspris frem mot 2040 (World Energy Outlook 2016). Byrået slår også fast at investeringer i olje og gass vil være avgjørende i en minimum-kost overgang til lavkarbonsamfunnet og vurderer risikoen for at olje- og gassreserver skal bli ulønnsomme, som begrenset.

Det er en misforståelse at norsk sokkel er lite konkurransedyktig. Iht oppdaterte beregninger fra Rystad Energi er norsk sokkel omtrent på midten eller bedre blant verdens petroleumsprovinser mht kostnad per produsert fat. Vi mener at norsk sokkel har betydelig konkurransekraft fremover av flere grunner, 1) vi har mange gode investeringsmuligheter både nær eksisterende infrastruktur i modne områder og i nye og mer umodne deler av sokkelen, 2) vi er karboneffektive, vant med et strengt klimaregime og har selv satt oss mål om å bli enda bedre, 3) omstillingsevnen og -viljen er stor, noe som er demonstrert gjennom nedgangsperioden vi gjennomgår. Kostnadsforbedringene både i prosjekter og i drift er imponerende og har skjedd langt raskere og mer omfattende enn hva mange hadde forventet. Som illustrasjon har Statoil redusert balanseprisen for sin ikke-besluttede prosjektportefølje fra over 70 USD/ fatet i 2014 til rundt 40 USD / fatet i dag. I tillegg har vi i Norge et komplett offshorecluster som er ledende på teknologiutvikling.

Vi vurderer at det er et langsiktig og attraktivt potensiale for fortsatt leting og utbygging av nye olje- og gassressurser på norsk sokkel selv i en verden som når klimamålene, og mener at etterspørselsrisiko er svært godt ivaretatt i oljeselskapenes investeringsanalyser.

På tidspunktet når selskapene foretar endelig investeringsbeslutning er tidshorizonten betydelig kortere enn på tidspunkt hvor myndighetene lyser ut konsesjonsrunder. Selskapenes konservative risikovurdering tilsier at etterspørselsrisikoen i det enkelte prosjektet er grundig vurdert og produksjon langt frem i tid vil normalt sett bety lite for robustheten i investeringene. Produksjonen og dermed inntektene er normalt sett høyest de første årene. Dessuten vil høye avkastningskrav sterkt redusere betydningen av inntekter lenger frem i tid i selskapenes lønnsomhetsanalyser.

Således mener vi ekspertutvalgets anbefaling om at selskapene skal vurdere etterspørselsrisiko i hver enkelt PUD verken er hensiktsmessig eller gir merverdi. Vi er også uenig i at nye investeringer i vår næring representerer en økende risiko for fellesskapet ettersom risikoen for etterspørsel etter olje og gass i en verden med stadig strengere klimareguleringer allerede er grundig vurdert i selskapenes markedsanalyser og lønnsomhetsvurderinger.

b) Skattesystemet

Norsk oljebransje er landets største og viktigste næring. Næringen har hatt og har fremdeles en svært høy lønnsomhet hvor mesteparten av verdiskapingen tilfaller fellesskapet gjennom en særskilt, høy skattesats på 78 prosent, gjennom statens direkte eierskap i olje- og gassfelt (SDØE) (som representerer cirka 30 prosent av produksjonen) og gjennom statens 67 prosent eierandel i Statoil. I tillegg kommer miljø- og arealavgifter. Dette betyr at over 85 prosent av overskuddet fra næringen tilfaller staten.

Næringen bidrar til betydelige samfunnsøkonomiske verdier gjennom direkte sysselsetting og ved at vi har fått bygget opp en leverandørindustri som er ledende på mange områder og eksporterer produkter og løsninger til hele verden. Eksport fra den olje- og gassrelaterte leverandørindustrien er Norges nest største eksportnæring etter eksporten av olje og gass. Høy verdiskaping og produktivitet har gitt grunnlag for et relativt høyt lønnsnivå som gir høy skatteinngang gjennom personskatt og arbeidsgiveravgift i tillegg til indirekte effekter på privat forbruk. Verdiskapingen per ansatt i olje- og gassnæringen er høyere enn noen annen stor næring i Norge og den representerer viktige skatteinntekter for mange kommuner langs hele kysten.

Som grunnlag for sine investeringsbeslutninger beregner selskapene en nåverdi av forventede fremtidige inntekter, kostnader, investeringer og skattefradrag. Denne nåverdien beregnes ved at fremtidige pengestrømmer diskonteres tilbake til beslutningstidspunktet basert på ett enhetlig risikojustert avkastningskrav. Mens man for driftskostnader får realisert skattefradrag med et halvt års etterslep vil fradrag for investeringer komme over 6 år gjennom avskrivninger, friinntekt og rentefradrag. Slik selskapene regner (med relativt sett høye og enhetlige avkastningskrav) blir nåverdien av skattefradrag fra investeringer etter skatteendringen i 2013 lavere enn for driftskostnader. Det betyr at det kan være tilfeller der investeringsprosjekter vil være lønnsomme før skatt men ulønnsomme etter skatt. Vi kan ikke finne et eneste eksempel på det motsatte, altså at prosjekt som har blitt besluttet på norsk sokkel på

forventet basis ikke har vært lønnsomt før skatt men som gjennom skattesystemet har blitt lønnsomt etter skatt. Oljeselskapene vil tvert om normalt sett være mer konservative enn myndighetene. Dette skyldes blant annet at de ønsker å være robuste i forhold til svingninger i olje- og gasspriser og holde en forsvarlig gjeldsgrad, samt at selskapene må prioritere knappe interne og eksterne ressurser. Marginal forventet lønnsomhet er normalt ikke tilstrekkelig til at et prosjekt blir besluttet.

Staten er gjennom forvaltningen av sine direkte eierandeler (som ivaretas av Petoro) direkte involvert i svært mange beslutninger på norsk sokkel og ville ha reagert dersom det hadde blitt fremmet skattemotiverte beslutninger. PUD-veiledningen angir dessuten krav til at lisenseierne skal utarbeide lønnsomhetsanalyser både før og etter skatt og alle slike planer skal godkjennes av myndighetene.

Stabile rammevilkår på norsk sokkel vurderes av Norsk olje og gass som svært viktig for å sikre norsk sokkels fortsatte attraktivitet og for at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter blir gjennomførte. Stabilitet vil også være en forutsetning for å kunne realisere langsiktige investeringer i klimaeffektive teknologier.

Vi viser for øvrig til vårt svar på høring til Rapport fra Grønn Skattekomisjon, datert 9. mars 2016.

c) Miljø

Utslippene på norsk sokkel er blant de laveste i verden per produsert enhet, og ligger på om lag 44 prosent av gjennomsnittet i verden. En ny rapport fra Rystad Energi viser at Norge er på topp i verden når det gjelder å ha lave klimagassutslipp gjennom hele verdikjeden fra produksjon til sluttbruk. En struping av norsk petroleumsproduksjon vil bety at denne produksjonen erstattes av produksjon som har høyere kostnad og utslipp.

Den norske petroleumsnæringen er underlagt en særnorsk CO₂-skatt på utslipp som er høyere enn noen annen norsk næring, og er i tillegg en del av kvotepliktig sektor i EU (ETS). Kombinasjonen av kvoteplikt og CO₂-avgift betyr i dag at karbonprisen på norsk sokkel er på over 500 kroner per tonn CO₂.

Bruk av fossil energi er en viktig kilde til verdens klimagassutslipp og disse utslippene må reduseres betydelig fremover om verden skal nå sine klimamål og unngå de verste konsekvensene av økt global oppvarming. Det er imidlertid ingen knapp for å slå av bruk av fossile brensler. En overgang til lavkarbonsamfunnet må skje gradvis der man med fordel må starte med de tiltakene som gir størst effekt per krone.

Tiltak som har høy tiltakskostnad (kostnad per redusert CO₂-ekvivalent) bør være i forsknings- og utviklingsfase for å sikre at de blir teknologisk modne og mer kostnadseffektive slik at de kan realiseres etter at potensialet i de billigste tiltakene er tatt ut globalt. Det er en betydelig fare for at det beste blir det godes fiende, altså at man først gjennomfører tiltak med svært høy tiltakskostnad (gjerne fordi disse tiltakene gir nullutslipp). En slik strategi vil føre til at man totalt sett vil få mindre global utslippsreduksjon innenfor samme kostnadsramme, noe som vil bety at det er langt mindre sannsynlig at verden når sine klimamål.

Den beste måten å regulere overgangen til lavkarbonsamfunnet vil være gjennom en riktig pris på klimagassutslipp i forbruk. Denne prisen bør gjelde alle sektorer og bør være noenlunde lik på tvers av land og regioner. Da sikrer man teknologinøytralitet slik

at de tiltakene som har samfunnsøkonomisk lavest kostnad per redusert utslippsenhet i et systemperspektiv realiseres først. Det erkjennes at det vil være krevende å få til en global CO₂-pris som omfatter alle land og sektorer, men høyere og mer enhetlige CO₂-priser i toneangivende økonomier vil gi mye av den ønskede effekten.

Særnorsk avvikling av norsk olje og gassproduksjon, enten gjennom å holde tilbake areal eller ikke-symmetrisk fiskalpolitikk vil ikke være kostnadseffektivt for å nå klimamål verken i Norge eller globalt, og vil i tillegg gi et ekstraordinært stort velferdstap i Norge.

Petroleumsnæringen er svært offensiv med tanke på klimautfordringen og vi mener høyere CO₂-kostnader i stadig flere land og for flere utslippskilder, vil kunne gi industrielle muligheter for en samlet norsk petroleumsnæring, inkludert det maritime segmentet. Det vi sammen klarer å realisere på norsk sokkel kan også bidra til eksport til andre petroleumsprovinser og kan gi klimagevinster i andre bransjer i inn- og utland.

Anbefaling nr 2

«Myndighetene bør stille krav om at det utarbeides sensitivetsanalyser av etterspørsel og karbonpris i forbindelse med planer for utbygging og drift av eventuelle nye felt.

På sikt vil strammere global klimapolitikk redusere etterspørselen etter olje og gass, og karbonprisen forventes å øke vesentlig. Det bør reflekteres i sensitivets- og risikoanalysene.»

Vi er enige med ekspertutvalget i at økende karbonpriser og fremvekst av fornybar energi vil ha effekt på fremtidig etterspørsel etter olje og gass. Forventet utvikling i karbonpriser reflekteres i lønnsomhetsanalysene til olje- og gasselskapene både 1) direkte gjennom forventede karbonpriser vi må betale for våre utslipp på norsk sokkel og 2) indirekte gjennom hva vi forventer blir de fremtidige olje- og gassprisene i en verden der forbrukerne av energi må betale høyere karbonpriser.

Klimapolitikk er et viktig moment i vurderingen av fremtidig balanse mellom tilbud og etterspørsel og tilhørende energipriser. Det er alltid vanskelig å spå presist om fremtiden og derfor er det standard med prissensitiviteter på +/- 30-40 prosent i PUD-sammenheng.

Vi mener at effekten av høyere karbonpriser allerede er godt belyst i planer for utbygging og drift. Markedsanalyser av behovet for olje og gass både i Europa og globalt samt forutsetninger om utvikling på tilbudssiden er selvsagt helt fundamentale for utarbeidelse av selskapenes forventede prisbaner. Vi mener derimot ikke at det er hensiktsmessig å fremlegge slike markedsanalyser som del av hver enkelt PUD. Videre vil effektene av avvik fra det forventede belyses godt gjennom standard prissensitiviteter.

Anbefaling nr 3

«Myndighetene bør vurdere hvordan FoT-ordningen kan endres slik at det i større grad blir mulig å benytte midlene til omstillingsrelevant forskning.

En slik omlegging vil bidra til at norsk petroleumskompetanse overføres til nye områder, herunder forskning på fornybar energi.»

50 år med teknologiutvikling på norsk sokkel har bidratt til at vi ikke bare har en svært lønnsom olje- og gassproduksjon, men også et komplett cluster av teknologisk verdensledende leverandørbedrifter. Både olje- og gasselskapene og leverandørbedriftene har egne utviklingsmiljøer, men bidrar også til utvikling og finansiering av forskningsmiljøer ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter.

Teknologiutviklingen i næringen har vært avgjørende for det vi har fått til på norsk sokkel med en gjennomsnittlig utvinningsgrad som er høyere enn noen annen petroleumsprovinns og med svært lave utslipp og høy sikkerhetsstandard. I tillegg har teknologiutviklingen bidratt til at norske leverandører har betydelige leveranser til andre petroleumsprovinser.

Med allerede strenge og forventede klimareguleringer ventes det at en tiltakende del av teknologiutviklingen vil kanaliseres mot løsninger som reduserer klimagassutslipp. Det er imidlertid viktig å minne om at mye av den historiske teknologiutviklingen har gitt betydelige miljøgevinster og at norske produksjonsutslipp er på under halvparten av det rapporterte gjennomsnittet for verdens petroleumsprovinser.

Forskning- og teknologiordningen (FoT) er hjemlet i lisensenes regnskapsavtale og virker slik at operatøren i en utvinningstillatelse kan disponere en andel av drifts- og investeringskostnadene i en lisens til forskning og utvikling. Kravet er at forskningen må være relevant for norsk sokkel eller den aktuelle lisensen. Alle lisenstakerne i lisensen betaler i henhold til sin eierandel i lisensen og FoT-ordningen er ikke en frigjøring av statlige midler til petroleumsselskapene

Det er forretningsmessig fornuftig for selskapene at en betydelig andel av forskningsmidlene benyttes til klimarettet forskning. I mange tilfeller har gode klimaløsninger også andre fordeler (økt utvinning, regularitet mv).

En vesentlig andel av selskapenes FoT-midlene blir kanalisert til forskningsprogrammer med bred industrideltakelse og med statlig delfinansiering (Petromaks2, Demo2000, Petrosam og Climit). Her har myndighetene styringsrett via overordnede strategier (OG21, Maritim21), politiske prioriteringer, fordelinger mellom ulike programområder og tildelingskriterier. Klimaeffekter er sentrale både for strategier, fordeling mellom ulike programområder og gjennom evalueringskriterier ved tildeling. OG21 la frem sin nye strategi 30 november i år og i denne var klima et hovedsatsningsområde.

Vi kan ikke se at FoT-ordningen i sin nåværende form er til hinder for klimarettet forskning, snarere tvert om. Videre er det svært viktig at næringen får anledning til å bygge videre på den betydelige forskningsinnsatsen som gjennomføres innenfor kjerneområder som leting, utvinningsteknikker, utbyggingsløsninger og drift. Innsats innenfor disse områdene har skapt svært store verdier og det er viktig at vi evner å opprettholde sterke kompetansemiljøer og viderefører denne innsatsen fremover. I

mange tilfeller vil det kunne være slik at utviklingsprosjekter kan favne om de klassiske kjerneområdene, samtidig som de bidrar til å redusere utslippene. Det virker således lite hensiktsmessig med en ytterlig detaljregulering av hvordan selskapene skal bruke sine forskningsmidler, men det kan presiseres at FoT-ordningen også bør omfatte forskning rettet mot karbonfangst og -lagring samt ulike løsninger for offshore kraftforsyning, der dette er relevant for norsk sokkel.

Anbefaling nr 4

«Utvalget mener at bransjen bør kunne redusere utslipp med utgangspunkt i eksisterende rammebetingelser.

Regjeringen bør bygge videre på at bransjen kan redusere utslipp fra petroleumssektoren med 2,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2020 til 2030.»

Vi er enige i Ekspertutvalget om at det er stort rom for forbedring innenfor dagens rammevilkår.

Selskapene har en betydelig egeninteresse i å bidra til å løse klimautfordringen, og dette påvirker kontinuerlig de forretningsmessige prioriteringene.

Petroleumsbransjen jobber målrettet for å få ned klimagassutslippene både fra dagens virksomhet og fra nye utbygginger. Typiske tiltak vil være å øke virkningsgraden av offshore kraftproduksjon, effektivisere bruken av energi, vurdering av nye energikilder eller av kraftforsyning fra land og økt grad av fjernstyring av operasjoner.

Norsk olje- og gassbransje har nylig utarbeidet et veikart for norsk sokkel hvor vi har som ambisjon å gjennomføre tiltak som tilsvarer reduserte klimagassutslipp på totalt 2,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter mellom 2020 og 2030 årlig sammenlignet med en referansebane uten tiltak. Videre er det en målsetning om vesentlige utslippsreduksjoner fra 2030 frem mot 2050. Dette er svært ambisiøse målsetninger og bransjen har ikke enda noen detaljert plan for hvordan disse skal realiseres. Nye teknologiske løsninger vil bli avgjørende for å realisere disse ambisjonene. I veikartet har bransjen foreslått at det opprettes et lavutslippscenter for klimarettet forskning og at de offentlige bevilgningene til klimarettet forskning innen petroleumssektoren økes med 100 millioner kroner årlig over 10 år – totalt sett 5,5 milliarder kroner. Bransjen vil bidra med tilsvarende beløp.

Innenfor det maritime segmentet av vår næring er det også en rivende utvikling, eksempelvis er det bygget fartøy som kan drives med LNG- og hybridteknologi, og drivstofforbruket for offshorefartøy presses ned gjennom optimalisering av seilingsruter og tilpasset fart. Økt grad av digitalisering og utvikling av autonome skip vil også være viktige faktorer for å redusere utslipp.

Løsninger utviklet i vår bransje har ofte betydelig overføringsverdi til andre bransjer. Eksempler på dette er bruk av boreteknologier til å bore etter termisk varme, bruk av offshore plattformer som transformatorstasjoner for offshore vindfarmer, tidevannsmøller mv.

Selv om vår nærings primære anliggende er reduksjon av utslipp i utvikling av nye prosjekter og i produksjonsfasen av petroleum, så ønsker vi også å bidra til realisering av teknologier som kan gi utslippsreduksjon i sluttbruk av våre produkter.

Karbonfangst og -lagring (CCS) vil være avgjørende for at verden når sine klimamål og EU har nylig etablert tydelige ambisjoner innen dette området blant annet med mål om å etablere et fullskala kommersielt CCS-prosjekt i kraftsektoren. Norge har allerede mye kompetanse innen CCS og kan være en motor for deler av utviklingen fremover. Her må det være et samspill mellom myndigheter og ulike næringer, herunder vår næring, slik at vi sammen får etablert fullskala verdikjeder. Våre medlemmer har erfaring med lagring av CO₂ i geologiske formasjoner på norsk sokkel, og Statoil har også gjennomført et mulighetsstudium på vegne av Olje- og energidepartementet for å identifisere egnede fremtidige lagringslokasjoner for CO₂. Våre selskaper vurderer også muligheten for å injisere CO₂ som trykkstøtte for å få ut mer olje på norsk sokkel.

Prosessindustrien i Norge har ambisiøse mål om å redusere klimagassutslipp i sitt veikart, og det er avgjørende at karbonfangst og -lagring realiseres for at de skal nå sine mål. Det vil være betydelige mengder CO₂ som da må lagres på norsk sokkel, og det er olje- og gasselskapene som har den beste kompetansen på hvordan dette skal gjennomføres på en forsvarlig og kostnadseffektiv måte.

I en verden med høyere karbonpriser tror vi ulike teknologier for å omdanne naturgass til hydrogen og CO₂, vil kunne ha et betydelig potensial. Disse teknologiene omtales ofte som "pre-combustion CCS" eller teknologier for karbonfangst og -lagring før forbrenning. Ved å videreføre hydrogen som energibærer kan man få ned karbonavtrykket ikke bare for sentralisert industri- eller kraftproduksjon, men også for distribuert bruk som oppvarming av husholdninger eller som drivstoff i kjøretøy. Selskaper vil sette inn store ressurser på dette området. Som for annen type karbonfangst og -lagring bør det imidlertid siktes mot et samarbeid hvor også myndighetene ser seg tjent med å bidra til utvikling av ny og hittil ukjent teknologi, samt etablering av fullskala verdikjeder.

Med vennlig hilsen
Norsk olje og gass

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
Administrerende direktør